

УДК 349.2

Анісімова М.О.

студ. гр. Ю-116 ЗНТУ

ПРАВОВІДНОСИНИ У СФЕРІ ТРУДОВОГО ПРАВА

Однією з головних категорій у трудовому праві є трудові правовідносини. Трудові правовідносини відрізняються від інших правових відносин по своєму безпосередньому соціально-економічному змісту, що складається із суспільно-трудова відносин. Трудові правовідносини являють собою реальну модель впливу норм на суспільно-трудова відносини, зв'язуючи всі їх елементи. У дослідженні цієї категорії вченими було приділено основну увагу щодо визначення поняття трудові правовідносини, співвідношення їх із нормою права, місця їх в системі правового регулювання трудових та інших тісно пов'язаних з ними відносин, їх елементів та змісту.

Учені-правознавці зробили вагомий внесок у створенні і розвитку теорії правових відносин. Окремі визначення правовідносинам надавалися вченими з загальної теорії права, а також вченими різних галузей права: цивільного, господарського, адміністративного, кримінального та трудового права.

Фактично більшість вчених вважає, що правовідносини є видом (формою) суспільних відносин. Так, Н.Г. Александров зазначав, що «трудова правовідносини є такою формою суспільно-трудова відносин, яка складається при посередництві державної волі та висловлює державний вплив на ці відносини». У найпростішому вигляді правовідносини є вид суспільних відносин, в яких учасники правовідносин є носіями суб'єктивних прав та юридичних обов'язків, які вони набувають при врегулюванні нормами права. За суттю правовідносини є формою здійснення права, є засобом регулювання суспільних відносин та є певним взаємозв'язком прав і обов'язків їх учасників.

Аналіз сучасної юридичної літератури зазначає про те, що сьогодні існують різні підходи до розуміння правовідносин. Трудові правовідносини вміщують в собі моменти об'єктивної і суб'єктивної волі. Об'єктивною вона

виступає як воля держави, адже існування трудових прав, обов'язків і правовідносин забезпечується законодавчими актами про працю. А суб'єктивною вона виступає у відносинах між конкретними суб'єктами трудових відносин, які проявляють особисту, суб'єктивну волю їх учасників, що знаходить закріплення в трудовому договорі, який укладається між сторонами. Це породжує їх основну характерною ознаку – це наявність досить широкого кола суб'єктів, які можуть бути їх учасниками.

Усіх суб'єктів трудових правовідносин можна поділити на дві групи: головні і другорядні. До головних суб'єктів відносять роботодавців та працівників, які відрізняються особливостями правового становища. Другорядними суб'єктами трудових правовідносин можуть бути такі учасники, які беруть участь у трудових правовідносинах тільки якщо виникає потреба або ж якщо їхня участь є тимчасовою, після чого вони припиняють своє існування. До цієї групи належать постійно діючі суб'єкти: комісії з трудових спорів, профспілкові об'єднання, а також суб'єкти, що можуть з'являтися епізодично: робочі комісії для ведення колективних переговорів, органи, які розглядають колективні трудові спори (конфлікти), кваліфікаційні й атестаційні комісії.

Третю підгрупу головних суб'єктів трудових правовідносин називають факультативними, тому що їхня участь у трудових правовідносинах хоч і важлива, але не завжди обов'язкова та постійна. До таких суб'єктів належать виборні органи первинної профспілкової організації (профспілкові представники) або інші органи, уповноважені представляти найманих працівників у трудових правовідносинах.

Таким чином можна зазначити, що трудові правовідносини забезпечують загальнообов'язковий та невід'ємний суспільний зв'язок між суб'єктами трудового права, адже виникають вони з угоди між працівником і роботодавцем, за якою працівник зобов'язується виконувати роботу, визначену цією угодою, з підляганням внутрішньому трудовому розпорядку, тоді як роботодавець зобов'язується виплачувати працівникові заробітну плату і забезпечувати умови праці, необхідні для виконання роботи, передбачені законодавством про працю, колективним договором і угодою сторін.